

Ngā panoni turuki tamariki

E neke ana Te Tari Tāke i te turuki tamariki ki tā mātou pūnaha hou hei wāhanga o te huringa whakamutunga o tā mātou Panoni Pakihi. Ko te hua, ka māmā ake mā ngā kiritaki te kite me te whakahaere i ā rātou pūkete turuki tamariki i myIR.

Ka whakapai hoki mātou i te āhua whakahaere i te turuki tamariki kia whai mōhiotanga ā mātou kiritaki.

E aro ana mātou ki te marama o Whiringa-ā-nuku mō tā mātou putanga whakamutunga engari e āta aroturuki ana i ngā mahi ā-waho tērā pea ka whai pānga ki te wā, pēnei i ngā rāhuitanga KOWHEORI me te katinga inā tata nei o tā mātou tari i Te Whanganui-a-Tara.

He aha te turuki tamariki?

Ko te turuki tamariki he pūtea tautoko ka utua e ngā mātua kāore i te noho me ā rātou tamariki, e tiri ana rānei i te tiakanga o ā rātou tamariki me tētahi atu tangata.

I ētahi wā, tērā pea ka tiakina ngā tamariki e tētahi atu i tua atu i ngā mātua, pēnei i ngā tīpuna, tētahi atu mema whānau, e Oranga Tamariki rānei. I ēnei take e rua, tērā pea ka utu ngā mātua e rua i te turuki tamariki.

E whai ana te turuki tamariki kia:

- riro te kawenga ā-pūtea i ngā mātua mō ā rāua tamariki
- whai wāhi ngā tāpaetanga ā-pūtea a te mātua e haepapa ana ki te āwhina ki te utu i ngā utunga o ngā takuhe e tautoko ana i āna tamariki.

He aha ngā rerekētanga?

Ngā whakapainga ki te turuki tamariki i myIR

Ka whai takatoranga hou a myIR kia māmā ake mā ngā kiritaki te kite i ngā kōrero whaitake katoa puta noa i ā rātou pūkete, tae atu ki te pūkete turuki tamariki.

Ka taea e ngā kiritaki turuki tamaiti te whakamahi i myIR ki te:

- tonu mō te turuki tamariki, me te
- tonu me te urupare ki ngā arotake ā-whakahaere me ngā tohenga.

Ka māmā kē atu hoki mō rātou te whakahaere i ā rātou taipitopito turuki tamariki, tae atu ki te whakahou i ā rātou taipitopito whakapā, pūtea pēke hoki, me te whakamōhio i a mātou o tētahi panoni ki ō rātou āhuatanga noho.

Ka taea hoki e mātou te whakauru kē i ngā mōhiotanga kua whiwhi kē mātou pēnei i ngā taipitopito whakapā, pūtea pēke hoki.

Ka taea e ngā kiritaki a Te Tari Tāke katoa te tonu mō te turuki tamariki mai i tā rātou pūkete myIR.

Ngā utunga turuki tamariki kua whiwhi kē i mua

I tēnei wā ko te tikanga ka utua ngā utunga turuki tamariki ki Te Tari Tāke hei te 20 o ia marama, ā, me utu ki ngā kiritaki hei te tuawhitu o te marama whai ake.

Nā ngā whakapainga ki tā mātou pūnaha, ka taea e mātou te utu i ngā utunga turuki tamariki ki ngā kiritaki hei te 23 o taua marama tonu, mēnā kua tae mai ngā utu i te wā tika.

Ngā panoni ā-ture

I whakamanahia te Child Support Amendment Act i te Poutūterangi 2021, ā, kei roto ko ngā panoni e tika ana kia uru mai hei te Whiringa-ā-nuku me te Whiringa-ā-rangi.

Ngā tangohanga whakahau a te kaituku mahi

Ko tētahi o ngā panoni ā-ture nui mō te turuki tamariki, ka noho whakahau mō ngā mātua e haepapa ana anō, ngā mea hou hoki kia tangohia ake ngā utunga turuki tamariki i ā rātou moni whiwhi. I tēnei wā, he whakahau anake mēnā ka taka muri te mātua haepapa i āna utunga turuki tamariki.

Mā mātou e whakamōhio i ngā kaituku mahi i te wā ka noho haepapa ā rātou kaimahi mō ngā utunga turuki tamariki, ā, ka whakarato i ngā mōhiohio ka hiahia rātou ki te tango i ēnei moni.

Ētahi atu panoni

Ko ētahi atu panoni kua whakaurua mai, ka āwhina i a mātou ki te whakapai ake i te whakahaeretanga o te turuki tamariki me te whakarato i te āta mōhiohio ake ki ngā kiritaki turuki tamariki. Kei roto i ēnei ko:

- he pae wā o te whā tau o ngā aromatawaitanga turuki tamariki me te tono i ngā arotake whakahaere
- ngā angawā mō te tono, me te whakarato i ngā whakahau mātuatanga e tutuki ai ngā paearu kia hoki whakamuri ngā utunga turuki tamariki ki tētahi atu tono uturki tamariki o mua
- ngā angawā hei tohutohu i ngā āhuetanga mō ngā aromatawai tuatahi, ka whai ngā kiritaki i te 28 rā mai i te rā ka whakamōhiohio rātou o tā rātou aromatawai, ki te tohutohu mai i ngā āhuetanga e pā ana ki a rātou
- te whakaroa ake i ngā whakawāteatanga ki ngā tūrora hōhipera i ngā hōhipera o tāwāhi, ērā e pāngia ana e ngā mate mauroa, kāore e taea e rātou te mahi moni, ā, me ngā mauhere o tāwāhi
- ngā panoni ki ngā utu hāmene takaroa
- ngā panoni ki ngā paearu matua e pā ana ki te pakeke o ngā tamariki, ā,
- e whakaahei ana i te hekenga o ngā nama i te wā tokorua ngā mātua e takaroa ana me ngā utunga turuki tamariki.

Rapua ētahi atu kōrero

Ka taea e koe te toro atu ki

ird.govt.nz/changes-to-child-support mō ētahi atu mōhiohio mō ngā panoni turuki tamariki.

Kua tīmataria hoki e mātou ētahi huinga kauhaurangi e whakarato ana i ngā mōhiohio anō o ngā panoni ka tūpono kite koe: **ird.govt.nz/bt-webinars**.